

WORKSHOP

Hoe begrijpelijk zijn brieven en webteksten van de overheid?

Keun Young Sliedrecht & Charlotte Swart

Lectoraat Human Communication Development

Hogeschool Arnhem Nijmegen

14 April 2023

HÉ

**JOU KEN IK NOG
NERGENS VAN**

Loesje

MONITOR BEGRIJPELIJKHEID OVERHEIDSTEKSTEN

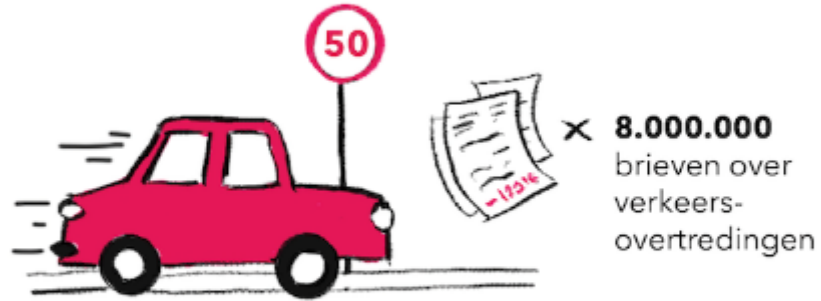
Eindrapportage

Mischa Corsius, Vera Lange, Yvette Linders, Henk Pander Maat, Els van der Pool,
Nina Sangers, Keun Sliedrecht, Wouter Sluis-Thiescheffer, Charlotte Swart

1 februari 2023

Benaderen van overheidsorganisaties

Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB)

Sociale Verzekeringsbank (SVB)

78 overheidsorganisaties

Gemeenten, onder andere:

Gooise Meren
Enschede
Arnhem

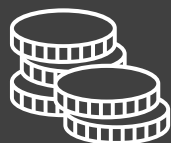

Belastingdienst

Waterschap

Voorbeeld:

Betalen

0-4 [cjib.nl](https://www.cjib.nl)

AFZ: POSTBUS 1794, 8901 CB, LEEUWARDEN

P. de Boskabouter
Dennenpad 1 A
9999 AA Het grote Woud

Centraal Justitieel Incassobureau
Ministerie van Justitie en Veiligheid

M

CJIB-nummer
9999 8888 7777 6666

Datum beschikking
22 juli 2021

verkeersboete beschikking

 Omschrijving overtreding
12 km per uur harder rijden dan mag
op een (auto)weg buiten de
bebouwde kom
(feitcode VF012)

 Wanneer
8 juli 2021 om 12.41 uur
(Vastgesteld door Adm. verwerking
flitsgegevens CJIB, zaaknummer
[REGISTRATIENUMMER])

Door u te betalen
€ 113,00

Dit bedrag is inclusief
€ 9,00 administratiekosten.

Betaal vóór
16 september 2021

op rekeningnummer
NL56 INGB 0705 0051 00

naam ontvanger
CJIB

met betalingskenmerk
9999 8888 7777 6666

Betaal op tijd. Zo voorkomt u dat
de boete hoger wordt.

Bedrag na 1^e verhoging € 165,00

Bedrag na 2^e verhoging € 321,00

Meer informatie

Op [cjib.nl](https://www.cjib.nl) staat meer informatie over deze
verkeersboete. Bent u geflitst? Dan kunt u
de foto daar ook direct bekijken.

Niet eens met de boete?

Meld dit dan uiterlijk op 2 september 2021 bij
de officier van justitie door in beroep te gaan.
Dat kan digitaal op [om.nl/verkeer](https://www.om.nl/verkeer).
Daar staat hoe u dit kunt doen. Schrijft u
liever? Stuur uw brief dan naar: Parket CVOM,
Afdeling Mulder, Postbus 50.000, 3500 MJ
Utrecht. U krijgt van ons een brief met de

Voorbeeld:

Zorg

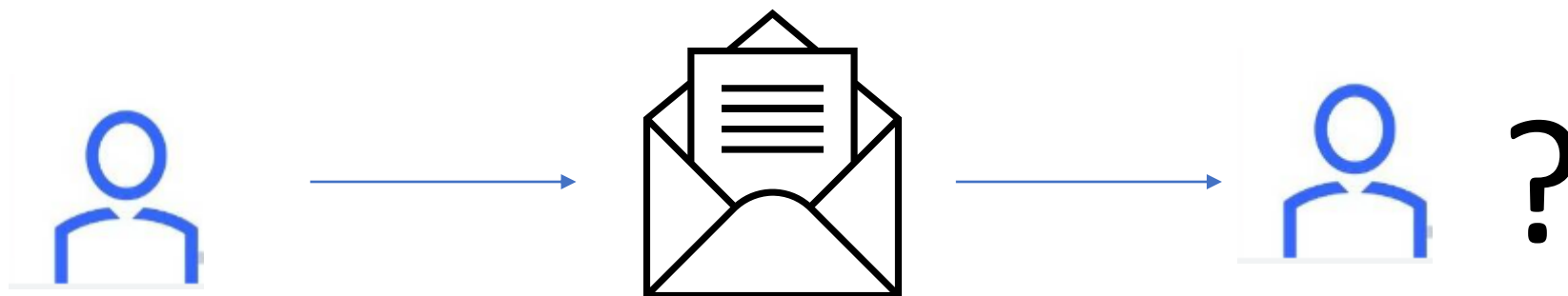
[Home](#) > [Zorg en ondersteuning](#) > [Persoonsgebonden budget \(pgb\)](#)

Persoonsgebonden budget (pgb)

Heb je door ziekte, een handicap of door ouderdom ondersteuning nodig vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) of jeugdhulp vanuit de Jeugdwet? Dan kan een persoonsgebonden budget een goede manier zijn om deze ondersteuning of hulp te regelen. Je kiest dan zelf je zorgverlener en bepaalt wanneer en hoe je hulp krijgt.

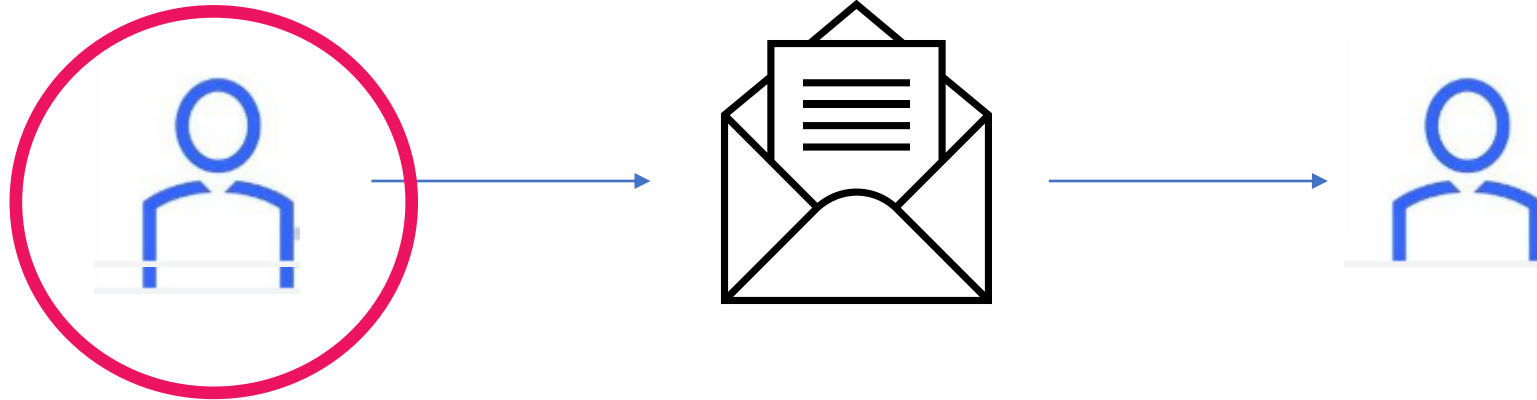
Inhoud Workshop

1

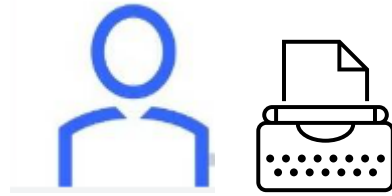
Hoe kun je begripelijkheid van teksten onderzoeken?

Tekstschrijvers

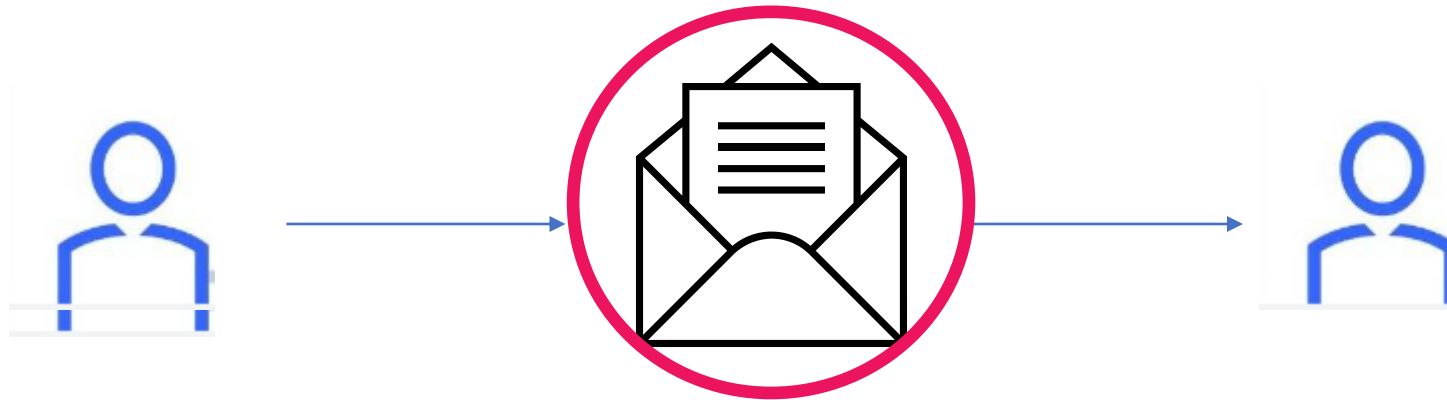
Werkvorm: “check-gesprek”

- Welke tekstproblemen zien zij in eigen en andermans teksten?
- Waar letten zij op het bij schrijven en beoordelen van teksten?
- Checklist bruikbaar hulpmiddel?

1

Hoe kun je begripelijkheid van teksten onderzoeken?

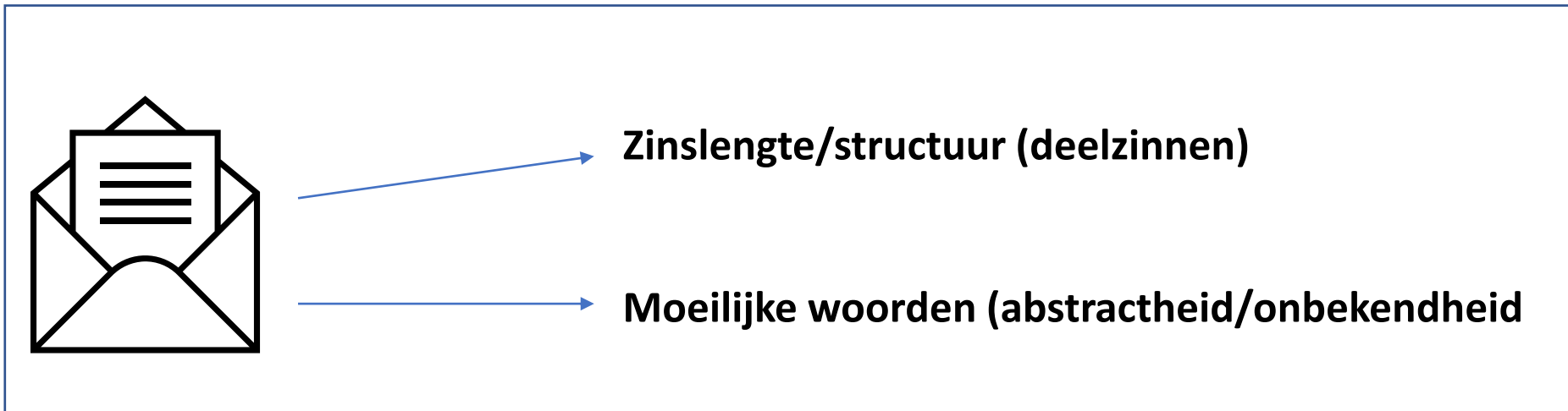

Begrijpelijkheid van teksten

Automatische tekstanalyse

Leesbaarheidsinstrument Nederlandse teksten (LiNT)

Universiteit Utrecht

HAN_UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES

Lezersonderzoek

- **Stel je voor.....
Wat moet “Danny” doen?**
- **Eye-tracker: leesbewegingen**

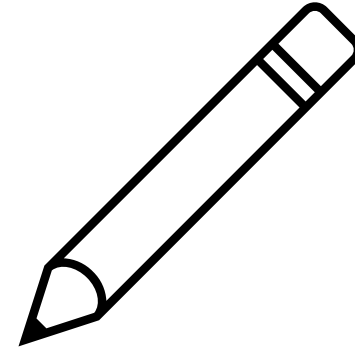
1

Hoe kun je begrijpelijkheid van teksten onderzoeken?

Kwaliteitsaspect	Automatische tekstanalyse	Check-gesprek met professionals	Lezersonderzoek
Begrijpelijkheid	++	++	+
Toepasbaarheid	-	-/+ (indirect)	+
Beleving	-	+	++
Probleemanalyse kenmerken	++	++	++
Kwantitatief (aantal teksten)	++	-/+	-/+
Kwalitatief	-	+	++

2

Wat zijn struikelblokken in de teksten voor lezers?

Wat zijn struikelblokken in de teksten voor lezers?

Geachte mevrouw, heer Mijnwerker,

U hebt niet alle termijnen van uw parkeerabonnement betaald. Dat bleek uit een controle. Het bedrag dat u nog moet betalen is € 100,-. U leest in deze brief wat u moet doen.

Betaal dit bedrag voor 31 juni 2022. Als u niet op tijd betaalt, beëindig ik uw contract op 1 juli 2022. Uw parkeerpas(sen) blokkeer ik op 1 juli 2022. U kunt de pas(sen) daarna niet meer gebruiken.

LET OP! Ook als ik uw abonnement beëindig, moet u het achterstallige bedrag betalen. Wilt u een betalingsregeling afspreken? Bel ons op 012 – 345 67 89.

Voertuig verwijderen

De gemeente Zilverdam mag uw voertuig verwijderen, opslaan en uiteindelijk verkopen om de openstaande schuld te voldoen. Dat staat in de Algemene Voorwaarden. U kunt de algemene voorwaarden lezen op www.zilverdam.nl/parkeren. Als u al betaald hebt, hoeft u niets te doen met deze brief.

Hebt u vragen?

We helpen u graag. Bel ons op 012 – 345 67 89 of stuur een e-mail: gemeente@zilverdam.nl.

Met vriendelijke groet,

G. Oudklomp
Afdeling Parkeervoorzieningen

Wat zijn struikelblokken in de teksten voor lezers?

De helft van de lezers vindt de sancties onprettig of niet in verhouding tot de overtreding.

"Ik zou meteen in de stress komen. Het is niet zo makkelijk om een auto te vinden, hoor. En voor 100 euro. 1000 begrijp ik we, maar voor 100 euro zou je niet zo'n waarschuwing geven."

2

Wat zijn struikelblokken in de teksten voor lezers?

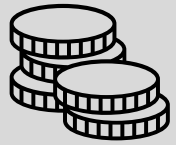
Lezers moeten teveel moeite doen om relevante informatie te vinden

Indeling en lengte van de tekst

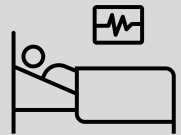
Afkortingen en moeilijke woorden

2

Wat zijn struikelblokken in de teksten voor lezers?

Beschikking - vervaldata – incasso - invorderen -
dagtekening

maatwerkvoorziening – onafhankelijke
clientondersteuning – mobiliteit –
gestructureerd huishouden - trekkingsrecht

3

Wat zijn struikelblokken voor tekstschrijvers?

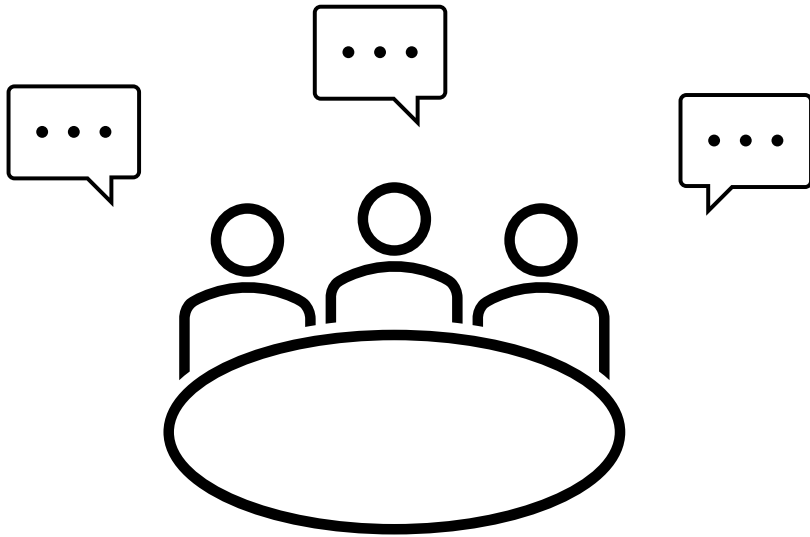
“LASTIG BIJ ONS IS
DAT VEEL BRIEVEN
VAN ANDERE
PLEKKEN KOMEN”

“juristen zeggen: het
moet er zo in, het
kan niet anders”

“deze tekst heb ik
iets te vaak gezien.
Overheen gelezen
denk ik”

4

Wat kun je zelf doen om de begrijpelijkheid van teksten te verbeteren?

Oorspronkelijke formulering
beschikking
telefonisch
grief
dagtekening
vermogen
incasso

Oorspronkelijke formulering	Voorstel voor herschrijving
beschikking	besluit
telefonisch	bellen
grief	klacht
dagtekening	datum op de brief
vermogen	bezit/spaargeld
incasso	afschrijving

	Oorspronkelijke formulering
1	De gemeente verwerkt uw online aanvraag binnen 5 werkdagen'
2	Als u niet op tijd betaalt, dan moeten wij een bedrag invorderen.
3	U komt in aanmerking voor een WMO-vervoerspas.
4	U krijgt een woonvoorziening (woningaanpassing).

	Oorspronkelijke formulering	Voorstel voor herschrijving
1	De gemeente verwerkt uw online aanvraag binnen 5 werkdagen'	U krijgt binnen 5 werkdagen antwoord op uw aanvraag.
2	Als u niet op tijd betaalt, dan moeten wij een bedrag invorderen.	Voorkom extra kosten, betaal voor [datum].
3	U komt in aanmerking voor een WMO-vervoerspas.	Gefeliciteerd met uw WMO-vervoerspas.
4	U krijgt een woonvoorziening (woningaanpassing).	U krijgt een traplift.

4

Wat kun je zelf doen om de begrijpelijkheid van teksten te verbeteren?

Bij voorkeur: alle aspecten onder de loep:

- Zender*: kritische blik van collega
- Boodschap*: belangrijkste boodschap eerst!
- Ontvanger*: meelesen

Hartelijk dank
voor jullie deelname!